

Amsterdam gehoont en beledight in hare gedeputeerdens en papieren

<https://hdl.handle.net/1874/21225>

Kin 12158^a

42.

AMSTERDAM

Gehoont en beledight

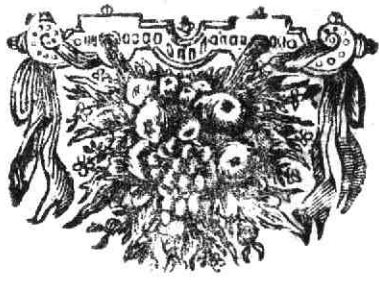
VB
892.

IN HARE

GEDEPUTEERDENS

EN

PAPIEREN.

ANNO 1684.

A M S T E R D A M

Gechoont en beledight in hare

G E D E P U T E E R D E N S

E N

P A P I E R E N .

Et is van ouds aengemerckt, en by veele Politijke Schrijvers voor een ordinaris middel ter neder gestelt, dat die geene, die verandering van Regeringe voor hebben, haar voornemen niet kunnen uytvoeren, sonder de voorstanders van de wesende Regeringh aen een zyde te helpen, en dat sulx niet glimpelijk en kan geschieden, sonder de selve yets te laste te leggen. De exempelen daer van zyn veelvuldig, en van die natuur, dat het beter is de selve te vergeten, als op te halen. Alleen kan de geheugenisse dienen, om te beter voorwaerts uyt te sien. Waer toe seker Regent, die verandering in 't hooft schijnt te hebben, tegenwoordigh aenleydinge komt te geven by sijn Missive geschreven aen een ander Regent, apparent van sijn Cabale, in het verhandelen en defenderen van drie saeken, waer over hy seyt dat Burgermeesteren en Regeerders der Stadt Amsterdam sich 'ronrecht souden beklagen: Als eerstelijck, wegens het bevel door den Raed-Pensionaris van Holland op den 16 February laestleden gegeven, om de deuren van de Vergader-plaetse, en Vertrekken van de Heeren Staten van Holland en West-Vrieland te sluyten, en daer wel yemandt in, maer niemantd uyt te laten. Ten tweeden, over het doen op en buyten staen van twee Heeren Gedeputeerdens van de selve Stadt. En ten derden, over de verzegeling van des Stadts Chartres en Papieren. Ende of wel de voorsz. twee eerste Pointen van weynigh belangh schijnen te zijn, in comparatie met het derde, dat in geenderley wijze goed gemaakt kan worden. Soo sal het echter de moeite wel waerdigh zyn yder point op sijn selve te ontleden en te examineren; sonderlinge, dewyle het eerste is een voorbereitfel tot het tweede, en het tweede tot het derde, en het derde van sulke uytsporigheyt, dat van diergelijke in dese Republique geen exempel werd gevonden. Of nu dese nieuwigheyt tendeert tot veranderinge van de Regeringe, ende of de Regent, om daer toe te geraken, dienstig acht de Heeren van Amsterdam aen een zyde te helpen, ten minsten buyten de Vergaderinge te houden, sal by die geene, die de voorsz. Missive met opmerkinge lesen, en de wesende Regeringe beminnen, best geoordeelt kunnen werden.

Wat dan aengaet het eerste point, soo is in den grond en naer de natuur van de saeke onwederprekelijk dat van de grootste vryheid van het Land altyd is geweest, en noch is, het vry in- en uytgaen ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Holland ende West-Vrieland, ten regarde van de Ridderchap en Edelen, en Gedeputeerdens van de Steden ter voorsz. Vergaderinge beschreven: Ende dat de selve Vryheyt niemantd van de Wettige Comparanten, wie hy zy, uyt eenigen oorlake of pretext, hem selve, of sijn Principalen concernerende, benomen kan werden.

Waer op de Heeren van Amſterdam ſich ſonderende, en klagende, dat men door het geven van opgelmelte ordre om de deuren te ſluyten, en 't geene daer op is gevolgt, de voorſz. vryheyd heeft te kort gedaen, ſoo ſtaet te examineren op wat wiſſe, en met wat middelen, de Regent het ſelve tracht te verſchonen, als hy ſeyd. *Dat het kennelijk is, dat ſoo wanneer men van eenige ſaken van groot gewicht en importantie in haer Ed. Groot Mog. Vergaderinge geeft gebefoigneert, het tot verſcheyde malen is gebeurt, dat men de deuren van de Vergaderinge heeft doen ſluyten, en verboden dat niemandt daer uyt ſoude mogen gaen of gelaten worden, ſonder kenniſſe van haer Ed. Groot Mog. daer van de exempelen ſoo notoir zijn, dat alle de geene, die de Vergaderinge eenige jaren herwaerts hebben gefrequentteert, daer van volkomen kenniſſe zijn hebbende.* Welke ſtellinge wel aennemelijk ſoude weſen, als de Regent niet verder gingh als tot het ſluyten van de deuren; ſoo om dat de Staets-gewiſſe deliberatien nooit met open deuren werden gehouden, als inzonderheydt om dat men ten regarde van ſaeken van hooge importantie, en die ſecretteſſe vereyiſſchen, wel gewoon is wat meerder ſorge te dragen, dat de deuren niet open blijven, of eenige occaſie werdt gegeven, dat luyden, die geen part of deel hebben aen de Vergaderingh, door het een of ander middel ſouden komen te hooren, het geene aldaer werd verhandelt, een ſake die in taſtelijcke reden beſtaet: maer dat daer beneffens mede verboden ſoude weſen dat niemandt van de Leden daer uyt ſoude mogen gaen, ofte gelaten werden, tegen de voorſz. natuurlijke vryheyd, is onwaer, en 'teenemaal buyten en tegens alle recht en reden, en ſulcks oock ongeoorloft, ter ware de Leden ſelve daer in quamen te bewilligen, in hoedanigen geval men niet ſoude konnen ſeggen, dat die geene, die ſijn vryheydt overgeeft, ongelijck wierd gedaen. En daerom is het ook niet gelooflijk dat de exempelen van foodanigh verbodt ſoo notoir ſoude zyn, dat alle die gene, die de Vergaderinge eenige jaren herwaerts hebben gefrequentteert, daer van volkomen kenniſſe ſouden hebben. Want behalven dat het ſelve ſich licht laet ſeggen, en in der daedt ſtrijdigh zoude weſen tegens d'ordinaris gewoonte van de Vergaderingh, ſoo ſal niet een exempel te voorchijn gebracht konnen werden (veel min in alle deelen gelijkheydt hebbende met het voorval in quaëſtie) dat foodanigh bevel van ſluyten, met verbodt van uytlaten, oyt of oyt gegeven, of gepareert ſoude zyn. En werd ook niet gelooft dat 'er een Regent de Vergaderingh van Hollandt eenige jaren herwaerts gefrequentteert hebbende, te vinden ſal weſen, die foodanigen exempel ſal weten by te brengen; behalven dat het ſimpel ſeggen van ſulke Regenten, ſonder opgevinge van dagh en tydt, niet genoegh zoude weſen om foodanige klaerblijkkijckheyd te bewiſſen, als de Regent vaſt ſtelt; men ſwijsge noch dat ſulke Regenten ſpeciale kenniſſe ſouden hebben, dat men niet alleen de deuren van de Vergaderinge, maer ook van de Verrekken, zoude hebben doen ſluyten, met verbodt van niemandt uyt te laten, ſupponerende een macht en faculteyt, om ten minſten eenige Leden, tegens haer wil en dank, tot nader ordre (quanswijs) van haer Ed. Groot Mog. opte mogen houden, ſtellende in dat geval de kracht van de Vergaderinge in het goetvinden van eenige weynige; in allen ſchijn, als of de ſelve, of ook het meerder gedeelte van de Vergaderinge, het recht competentee om andere, of wel het minder gedeelte in de Vergader-plaets te houden tegens de voorſz. natuurlijke vryheydt (het vergult van de Vergaderinge) en bekenende ordre van het Landt en wettige Regeringe, volgens de welcke in ſaeken tegens de Rechten ſtrijdigh, geen overſtemminge valt, en gevolgelijck achtien Leden tegens het negentiende alſoo weynigh te ſeggen hebben als tien tegens negen, of eenigh ander meerder getal tegens het minder. En kan dienvolgende het voorſz.

voorval in het eerste point gemelt, in zijn natuur, en sonder andere omstandigheden aangemerkt werdende, niet anders opgenomen, geduydt, of genoemt werden, als een schadelijke nieuwigheydt, aenloopende regelrecht tegens de voorsz natuurlijke Vryheydt, en als een onrechtmatige aenmatiging van een onbehoorlijk gesagh, tot subversie van de oude gronden van de Regeringe, loffelike en wel hergebrachte Costumen, ende dat by gevolge de Heeren Burgermeesteren en Vroetschappen der Stadt Amsterdam de grootste reden van de wereld hebben om sich daer over te beklagen, als over een ongewoone en ongehoorde sake.

Sonder dat in desen tot eenige verschoninge kan dienen, dat de Regent seyt, dat het abusf zoude wesen, dat de Raedt-Pensionaris van Hollandt alleen en sonder praellable omvraege, tot het voorsz sluyten ordre zoude gegeven hebben, dewijl hy by 't vervolg van sijne Missive, het doen van den selven Raedt-Pensionaris hier mede excuseert, dat in saeken van vry meer gewicht en importantie, als is het openen en sluyten van de deuren van de Vergader-plaetse, by den Heere Raedt-Pensionaris menighmael, sonder formele omvraegh, conclusie werd genomen, wanneer niemandt van de Leden tegens het nemen van die conclusie, eenige consideratien moveert. Hoedanige excusen hy immers niet zoude behoeven te maken indien het waer was dat de Raedt-Pensionaris een omvraege had gedaen. Waer jegens niet en doet, dat de Regent sich gelaet als of de Leden stilswijgende, de propositie en het verfoek van sijn Hoogheydt zouden hebben geapprobeert, of ten minsten aengesien, dewijl stilswijgen wel geen tegenspreekken is, maer dapper veel verscheelt van een consent, en aen den swyger niet kan praëjudicieren, ten zy expresselijk uyt den naem ende van wegen die gene die swijgen, werdt gesproken, en dat dezelve sulcx hooren en laten passeren, in hoedanigen geval het stilswijgen en consenten van gelijke kracht en werkingh kan werden gehouden, het welke de Regent ook wel beseffende, bewogen schijnt te hebben om abusfvelijk, en buyten de waarheydt te seggen, dat de Raedt-Pensionaris tegens den Kamer-bewaerder geseyt zoude hebben, dat haer Ed. Groot Mog. begeerden, dat de deuren geslooten zouden werden, het welke indien waeragtig was, en dat alle de Leden het zelve hadden gehoord en verstaen, soo zoude het passabel wesen dat de Raedt-Pensionaris niet geseyt zoude kunnen werden eenigh excess begaen, of overmatige autoriteyt aen sich genomen te hebben, maer anders niet. En wat belanght het concluderen in saeken van meerder importantie, sonder speciale omvraege, daer op kan geseyt werden, dat men niet altijd ofte soo seer moet sien op het geen so nu en dan, by inadvertentie of wel by toegeventheyd van de Leden, geschiedt magh zijn, als wel op het gene volgens de ordre van het Landt had moeten en behooren te geschieden, volgens den eedt waer aen de Raedt-Pensionaris, soo wel als alle andere Comparanten ter Vergaderinge, is verbonden: Latende voorts aen het bescheyden oordeel van alle beiaedighde menschen wat het apparenste is, te weten, of de klachten van de Heeren van Amsterdam voortkomen uyt een animositeyt, gelijk de Regent by de voorsz sijne Missive heeft vast gestelt, ofte het voorsz bevel van het sluyten der Deuren, soo wel van de Vertrekken als van de Vergader-plaets, gedient moet hebben als tot een nodige brugh om tot het tweede te komen, dat is om de Gedeputeerdens die men niet buyten wilde laten gaen, uyt de Vergaderingh te doen opstaen, endet tot nader ordre in het Vertreck te houden, hoedanigh exempel niet gevonden zal werden, soo lange als de Republijcque heeft gestaen.

Wat nu belanght het tweede point, rakende het buyten staen van de voorsz twee Gedeputeerdens der Stadt Amsterdam: Staet voor eerst te letten, dat de Regent by

de voorz. Miffive verhaelt, dat zijn Hoogheydt gefeyt zoude hebben; dat, nademaal het gene hy voor te dragen hadde eeniger mate raekte de perfoonen van de voorz. Gedeputeerdens, by verfocht had, dat defelve geduyrende de deliberatien zouden willengaen in het Vertreck van haer Edel Groot Mog., ende dat fy luyden sonder yetwes daer tegens by te brengen, in 't selve Vertreck waren gezaen. Ende dat hoogftgemelte zijne Hoogheydt daer op de bewufte ouverture had gedaen, ende naer lecture van de voorz. Miffive verklaert, dat hy fich daer mede van zijn plicht als Stadthouder hadde geacquiteert, latende aen de volkomen vrye deliberatie en goedvinden van haer Edel Groot Mog. om daer in te difponeren foo als defelve ten meeften dienfte van den Lande bevinden zoude te behooren, ende dat de Heeren Edelen daer op van de tafel opgeftaen zijnde, ende de andere Leden fich van gelijken preparerende om daer over te delibereren, de voorz. twee Gedeputeerdens buyten ordre ende bewilligingh van de voorz. Vergaderingh wederom binnen waren gekomen, en gefustineert hadden, ook prefent te willen zijn, als over de voorz. fake zoude werden gedeliberceert. En dat daer over onder de Leden verfcheyde debatten waren gevallen, eenige juftinerende dat fy gehouden waren buyten te gaen, en alle de andere (uytgefondert die van Amftterdam) de voorz. Gedeputeerdens verfoekende dat fy ten minften uyt defcretie haer zoudem willen retireren, defelve Gedeputeerdens echter daer toe niet te bewegen waren geweeft. Omtrent het welke fchoon wel yetwes te feggen zoude vallen, dat aen het ware welen van de faek een beter aenfien zoude geven, foo fal men echter 't telve foo laten pafferen, sonder dat van noden is, van het verfoek van zijn Hoogheydt en vrywilligh buyten ftanen van de voorz. Gedeputeerdens, ofte ook van het acquit van hoogftgemelte zyne Hoogheydt van zijn Stadthouderlijke plicht, veel te feggen, alhoewel dat men den Regent en paffant zoude konnen vragen, of hy fprekende van 't acquit van de Stadthouderlijke plicht, daer mede wil te kennen geven, dat men meer hoogftgemelte zijne Hoogheydt in en omtrent het doen van de oppgemelte verfoeken, Propofitien en ouvertures foude moeten aenfien als Stadthouder van de Provintie, en niet als de eerfte van de Ridderfchap en Edelen. Want behalven het notabel onderfcheydt dat daer in is te vinden, foo behoort een Regent wel te weten, dat de Vergaderingh van de Staten is een by-een-komfte van de Ridderfchap en Edelen, midtsgaders Gedeputeerdens van de Steden, en dat dezelve gefamentlijk reprefentereen de Staten van den Lande, dat is het corps van de gantfche Provintie, en dat onder de benaminge van Ridderfchap en Edelen, en onder de benaminge van de Gedeputeerdens van de Steden foo feer niet verftaen werden de perfoonen in haer privé, als wel degeene van wiens wegen fy ter Vergaderingh compareeren, gelijk als 't anderen tijde by de Ridderfchap, Edelen en Steden felve omftandighlijk is verklaert. Soo dat om op zijn ordre te verhandelen de queftie die daer in beftaet, of namentlijk de voorz. twee Gedeputeerdens fchuldigh en gehouden waren, op bevel, of verfoeck van de andere Leden, op-en buyten te ftanen, of niet; en of fy onaengefien foodanigh bevel en verfoeck, ter begeerte van de regeerende Burgermeester ter Daghvaert, op haer plaets en in de Vergaderinge gebleven zynde, gefeydt konnen werden een feer onbehoorlijke irreverentie begaen te hebben tegens haer Souverain, aldaer wettigh Vergadert, en of de voorz. andere Leden reden hebben fich daer over te beklagen, en te reffenteren het ongelijk dat de Heeren van Amftterdam haer daer mede quamen aen te doen, foo als de Regent by de voorz. zijne Miffive aen zijn mede Regent en andere heeft getracht diets te maken. Waer omtrent wederom tot een grondflagh geleyt en in fonderlinge achtlinge genomen dient te werden, dat de fouverainteyt van het Landt niet en is te vinden in de

Edelen of Steden, affonderlijk en in haer selve geconfidereert, nogh ook niet in het meerder gedeelte van de selve, maer eenighlyk en alleen in de Ridderfchap en Edelen met en beneffens de ftemmende Steden collegialiter, of door hunne Gedeputeerdens wettelyk en completelyk vergadert, ende tot een corps ofte lichaem gebracht, in fulker voegen, dat by gebrek ofte abfentie van het een of ander integrerend Lidt, het lichaem fijn volkomentheyt, en de Vergaderinge fijn kracht niet kan hebben. Het welke klaer en alle voorftanders van de wettige Regeeringe van Hollandt ende Weft-Vrielandt bekennt zynde, foo is de vrag: hoe het in de gedaghten van een Regent kan vallen, dat Leden van een lichaem, fodaenig gezag over malkander zouden konnen prætenderen, dat het eene Lidt het ander foudt konnen doen opftaen en buyten gaen, als het hem en eenige andere, de meerderheyt uytmakende, foo mochte gelieven. En niet wat fchijn van recht of reden fodaenige meerderheyt figh foudt konnen aenmatigen de gantfche fouverainiteyt en de minderheyt befchuldigen; als of die verfchillende van de meerderheyt, figh tegens de selve meerderheyt, als haren Souverain irreverentelyk gedragen foudt hebben. Een faeke waerlyk die figh selve fchaemt en genoegfaem toont dat die gene die dat drijven, ofte ook laten pafferen, de wettelyke Regeeringe, ofte het aenpart haer Principalen in de fouverainiteyt van den Staet toekomende, niet genoeghaem behartigen of naer waerdye eftimeren. Ende dat by gevolge de Heeren Gedeputeerdens van Amfterdam niet anders als wel afgenomen kan werden, dat fy de plaets van haer Stadt in de Vergaderinge getrouwelyk hebben bewaert en ingehouden, alwaer 't fchoon waer dat fy buyten ordre en bewilligingh van de selve Vergaderinge weder binnen waren gekomen en gebleven.

En dat ook die gene van de Leden, die de voorfz. Gedeputeerdens discretelyk verfocht hebben buyten te willen ftaen, vry wat meer matigheyt gebuykt hebben, als de Regent en andere, die quanfuyt verftonden dat fy daer toe gehouden waren.

Om nu te fien waer op dat de voorfz. Regent en andere haer verftandt hebben gefondeert, foo behoeft men maer naer te fien de meergemelte Miffive, by de welke voor het eerfte en voornaemfte argument werdt gebuykt. *Dat het niet alleen in alle Collegien gebruykelyk foudt wefen dat die gene over welckers faken werd gedeliberceert, foo wanneer fy Leden zijn van het Collegie, haer gedurende de deliberatie nyt het selve Collegie zouden moeten retireren, om aen de andere Leden van het selve Collegie de vryheyt om haer fentimenten liber, en fonder eenigh omfien te mogen uytten. Maer dat ook de inftitucien van meeft alle Collegien daer naer fouden zijn gedrefteert. Ende voor het tweede argument. Dat het selve ook een al-oudt gebruyk in de Vergaderingh van haer Ed. Groot Mog. geweest zoudt zijn, foo verre gaende, dat niet alleen die gene, over welckers faeke ofte handelinghe in het particulier gedeliberceert ofte gerefolveert zoudt werden, haer gedurende de deliberatie, nyt de Vergaderinge hebben moeten abfentieren, maer dat men ook zoudt hebben doen buyten ftaen die gene, die de naefte vrienden waren; fonder dat de qualiteyt van Gedeputeerdens ter Dagbvaardt, haer daer van zoudt hebben konnen beruyden. Jae dat zelfs de Heeren Gedeputeerdens ter Dagbvaardt, op de fimpelc aenmaninge van den Heere Raedt-Penfienaris van Hollandt, in der zydt gewoon zoudt zijn geweest te vertrecken, als in haer Ed. Groot Mog. Vergaderingh gedeliberceert zoudt werden over faeken, rakende de Steden waer nyt fy waren gedeputeert. Beyde welke Argumenten in 't eerfte voorkomen vry wat apparantie van reden en billikheyt voor fich fchijnen te hebben, doch wel geëxamineert en op de faeke alhier in quæftie toegepaft werdende, van selve genoegfaem*

faem komen te vervallen. Want alsoo redelijk als het schynt dat die gene, over welkersaeken werd gedelibereert, haar gedurende de deliberation moeten retireren, en dat de instructien van veele Collegien daer naer sijn gedresseert: Als het saeken zyn van layden in hun particulier, niet gemeens hebbende met de saeken van het Collegie; als by exempel, daer den een of ander verschil heeft met een derde, en sijn selven niet kan rechten, of daer yemandt eenigh beneficie of gratie van 't Collegie komt verfoeken, dat hy hem selven niet kan geven, en diergelijke, alsoo onredelijk zoude het wesen in gelegentheydt daer discrepantie komt te vallen onder de Leden van een Lichaem of Vergaderingh; als by exempel, daer het eene Lidt het ander loekt te verkloeken, of daer dat meerder getal het minder gaern aen de handt zoude doen gaen, in hoedanigen geval het soo verre van daer is, dat foodanigen Lidt of Leden, die men loekt te verkloeken en aen de handt te doen gaen, gehouden zouden wesen uyt het Collegie ofte Vergaderinge te vertrecken, dat in tegendeel waerachtigh is, dat die geene, die haer daer toe zouden willen houden, niet excusabel fouden zyn van het plegen van een soorte van geweld, waer tegen yder vry staet sich selven te beschermen, sonder dat van nooden istoevlucht te nemen tot de Justitie, of sich door middel van dien in sijn possessie te laten maintaineren, gelijk daer van ontallijke exemplen werden gevonden. Behalven dat ook geen Collegien van eenige duyr of bestendighydt zouden konnen zyn, indien aen de Leden van dezelve toegelaten quam te werden, dat den een den anderen, ofte het meerder getal het mindere zoude mogen botfen, zynde eveneens ofte sulcx geschiedt van achtiën tegens een, ofte van tiē tegens negen, gelijk hier vooren mede is getoont. En sulcx behoort de Regent niet te ignoreren, dat op die gronden by verscheyde Staets-gewijte Resolutien is verstaen, dat de Regenten ende Vroedschappen van de Steden malkanderen niet uyt mogen setten, soo om dat notoir is dat den een onder den anderen niet staet, als om dat in rechten kennelyk is dat niemant buyten of boven sijn ressort acte van Jurisdictie kan plegen: En daer mede komt ook te vervallen het tweede Argument, gefondeert quansfays op een al-oudt gebruyck en practique. Want behalven dat die gene, die sich op foodanigh gebruyck en practique wil beroepen, niet magh volstaen mer een simpel seggen, dat'er sulcken gebruyck en practique zoude zyn, soo is het seker, dat de Leden van de Vergaderingh van Hollandt noyt gepratendeert hebben bevoeght te zyn om malkander uyt de Vergaderingh te mogen setten, en dat het soo verre van daer is dat deswegen een aloudt gebruyck en practique in de Vergaderingh van haer Edele Groot Mogende zoude wesen, dat niet een exempel voor dese tydt te berde gebracht zal werden, daer sulcx is onderleyt, veel min geeffectueert. Ende is de reden daer van lichtelyk te begrijpen, als men considereert aen de eene zyde, dat de menschen die de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. uytmaken, niet en komen uyt haar eygen hoofde, maer als Gedeputeerdens van de Heeren hare Principalen, welkers personen en plaetsen sy alleenlyk representeren. En dat het absurd en seer gevaerlyck zoude wesen, dat den een sich soude onderwinden, sonder speciale last van sijn Principalen, den anderen uyt te setten, al was het mer een meerderheydt van stemmen, en sijn Principalen door middel van dien subject te maken, dat andere Leden, op andere tijden, met gelijke meerderheydt van stemmen, haer op deselve wijze zouden konnen uytsetten. Ende aen de andere zyde, dat in de macht van de Gedeputeerdens niet en is, haer te laten uytsetten, ofte eenige complaisance daer ontrent te gebruycken, tot nadeel en onvergoedelijck p.ajudic van haer Principalen, sonder daer toe mede specia-
lijk

Iyk gelaft ofte geauthorifeert te zyn; waer toe klaerlijk niet genoegh is dat de Leden generalijk geauthorifeert werden, om op voorvallen de faeken te adviferen; dewijle een generale laft de Principalen niet kan obligeren in faeken ftrydigh, niet alleen te-gens de natuur en wefen van de Vergaderingen, maer ook tegen alle recht, reden en billikheydt.

Behalven dat foodanige Gedeputeerdens, die sonder laft van haer Principa'len, een ander Lidt hadden helpen uytsetten, ofie haer felven hadden laten uytsetten, deswegen voor de felve hare Principalen ten uysterften responfabel zouden zyn.

Soo dat het niet te verwonderen is, dat op de omvrage, die de Regent feyt dat op het doen vertrekken van de twee Gedeputeerdens van Amfterdam uyt de Vergaderinge, is gedaen, maer eenige zijn gevonden, die (Godt weet om wat redenen) hebben geadvifeert, dat de felve Heeren Gedeputeerdens gehouden waren buyten te ftaen, en dat alle de andere niet verder hebben dervengaen, als tot een difcreet verfoek, 't welk fekerlijk niet gefchiedt zoude wezen, indien dat deswegen een aloudt gebruyk, of bequame exempel, op de voorfz. omvrage paffende, in de Vergaderinge van haer Ed. Groot Mog. waren gevonden: konnende feer wel zyn, dat in andere foort van faeken, niet gemeens hebbende met de faeke in quaestie, en van ganfch andere natuur, is gebeurt, dat het een of ander Lidt van de Vergaderinge, geduurende den tijd, dat by haer Ed. Groot Mog. over des felfs faeke wierdt gedelibereert, buyten heeft geftaen. En dat zulcx ook wel is gefchiedt ten regarde van Gedeputeerdens van de Steden, als over faeken hare Stad of Steden raekende wierdt gedelibereert, maer niet anders dan als de foodanige *privatorum loco*, als private luyden wierden geconfidereert, en in zulke zaeken als boven is gefeyt, en daer de Vergaderinge bevoeght was over te difponeren. Het welke daer uyt te meerder kan afgenomen werden, dat de Regent in plaats van de voorfz. aloude gewoonte en practijke te bewijzen, zelve daer van afgaet en zeyt, *datter ook vorseheyde Resolutien zouden zyn, dat soo wanneer over een officie of beneficie ter Vergaderinge werdt gedelibereert, de Verfoekers gehouden zyn op te ftaen, en sich uyt de Kamer van haer Ed. Gr. Mog. te begeven, om aen de zelve te laten de vryheydt van hare deliberatie*. Het welke waerachtigh is, en tot een bewijs kan strekken dat het zelve in andere zaeken geen plaats kan hebben, sonderlingh van zulken belangh als de zaak in quaestie, en dat by zoo verre de Regent daer van een exempel of resolutie hadt weten te bekomen, hy de zelve zo wel als dese opgehaelt, en tot vaststellinge van sijn fuffenue bygebracht zoude hebben.

Wat nu belanght het voorgeven dat de voorfz. twee Gedeputeerdens sich teghen de Staet vergrepen zouden hebben, zynde in der daet den dekmantel waer van in den aenvank des is gedacht; namentlijk dat die geene die veranderinge van Regeringe voor hebben, haer voornemen niet konnen uytvoeren, sonder de voorftanders van de wefende Regeringe van kant te helpen, en dat sulx niet glimpelyk kan geschieden sonder de felve yetwes te lafte te leggen. Soo is voor eerft seker dat de voorfz. twee Gedeputeerdens sich wegens hare handelinge aen de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen van Amfterdam hare Commitenten hebben verantwoordt, en volgens de grondtvetten van de Republicque niet ghehouden zyn aen ymandt ter wereldt verder reekenfchap te geven. Zynde vorder wel gebeurt dat luyden die sich in haer particulier, of commissie van den Staet hadden vergrepen, ter Vergaderingh

van haer Ed. Gr. Mo. zyn ontboden, en naer verhoor en gedane defensie, ferieuſelyk gereprimendeert, en dat de zelve, gedurende de deliberatie over hunne ſaek, buyten hebben geſtaen, waerlyk met groote reden. Want wie ſal tegenſpreken dat die geene, die in privé een miſſlagh tegens den Staet komt te begaen, het zy met voordacht of onbedachtsaemheydt daer over by de Staten, dat is by de Ridderſchap, Ede- len en Steden, wettelyk beſchreven en vergadert, repreſenterende de Souverain- teyt van het Landt, niet gecensureert zoude mogen werden, ofte dat die geene, die ſigh in commiſſie van de Staten ſelve heeft te buyten gegaen, mede door malitie of inadvertentie, van de Staten ſelve niet gereprimendeert zoude mogen werden. Maer dat oyt of oyt verſtaen ſoude wesen, dat Gedeputeerden van een ſtemmende ſtadt, die haer doen en laten aen hare Principalen hadden verantwoordt, en ſigh niet in haer privé of eenige aenbevolen commiſſie van Staet hadden vergrepen, op voor- gaende bevel vanden Raed-Penſionaris, vande Vergader-plaets en Vertrecken te ſluy- ten, en niemant ſonder ordre van haer Ed. Gr. Mo. uyt te laten gaen, door een meerderheydt van ſtemmen van de Leden geordonneert ſoude wesen, van des Stadts plaetſe op te ſtaen, en in het Vertreck te gaen, is een ſaek, waer van de Regent, die ſigh defenthalven op een aloud gebruyk en practique beroep, in de oude en nieuwe Regiſters van Staet geen eenigh exempel zal vinden, men late ſtaen ſoodanige getal, als naer Rechten, tot verificatie van een valſche gewoonte of practique word vereyſcht: en of ſchoon genomen yets diergelyx, in een boſe tijd, was ondernomen, ſo zoude het echter voor een goet Regent betamelyker wesen, ulx in een tijdt als deſe, te verſwij- gen als op te halen. Behalven dat in alle ſaeken meer geſien moet werden, op het geen naer de wetten, en welhergebrachte coſtumen van het Landt had behooren te geſchieden, als op het gene onordentelyk opgenomen, en niet op de beſte wyſe uyt- gevoert zoude mogen zyn. En ſulx is ook ſeer wyſſelyk by de ouden geſeyt, dat quade exempelen in geen conſequentie getrocken kunnen werden. Ende by gevolge dat al waer 't ſchoon ſaek, dat eenigh Gedeputeerde van een Stadt in ſulker voegen was gehandelt, als de Regent, (ſoo het ſchijnt) de domme menſchen wil doen gelooven, en dat de deſelve van ſijn eygen Stadt, het zy door opgekomen veranderingh in Regeringe, of anderſints, was verlaten, dat het ſelve by gevolge met een eenparig- heydt van alle de Leden, en ſulx mede van ſijn eygen ſtadt, was geſchiedt, ſo zoude het ſelve echter, ſonder de gronden van de Republicque om te ſtooten, niet getroc- ken kunnen werden tot een uytſettinge by overſtemminge, gelijk in deſen werdt ge- ſullincert. Konnende yder een wel ſien, dat de brugh van ſoodanige overſtemminge eenmael geleyt werdende geen Gedeputeerde van ſijn perſoon, en geen ſtadt van ſijn ſtem in de Vergaderingh van Staten verſeekert ſal kunnen blijven. En dat het gene in het eene Lidt by middel van overſtemminge werdt gedaen, door 't ſelve middel op andere tijden, aen de andere Leden in het werk geſtelt zoude kunnen werden. En de machtighſte altijd de beſte kans fouden hebben: zynde by de beſte Hiftorie- ſchrijvers van over lange aengeteykent; dat die gene die yetwes (ſelve met goede inſichten) tegens de gemeene ordre hadden helpen invoeren, ſich deswegen daerna dapper hebben beklacght, en dikwils ſelve hebben moeten dragen de onheylen daer uyt ontlaen; hebbende de ervarentheydt aen alle Staetkundige geleert, dat al te on- bedagte toegeventheydt metter tydt veraart in een ſlaeffe ſubjectie, en dat door mid- del van dien de dierbare vryheydt, die met ſoo veel ſorge en ongemak is verkregen, en

en noyt braef man als met fijn leven heeft geabandonneert, ongevoeligh werdt verloren. En alhoewel men dese faeke daer by zoude kunnen laten, foo fal echter tot nader overtuyginge van een tastelijke onordentelijckheydt, noch in 't korte kunnen dienen, dat als men reflecteert op de redén ofte oorfaeke waarom men de voorfz twee Gedeputeerdens buyten de Vergaderinge heeft willen doen gaen. En op wat tijdt dat haer het felve is geverght, en wat daer op by ordre is gevolght, niet duysterlijk voorkomt, dat de intentie ofte toeleggh van dat werk verder heeft geftrekt, als wel de uytslaggh ofte het succes, aengesien de Regent by de meergemelte fijne Miffive felve ftelt, *dat naer de ordre op het fluyten van de Deuren de voorfz twee Gedeputeerdens verfocht waren, dat de felve, gedurende de deliberatie foudé willen gaen in 't Vertreck, en dat het felve sonder eenigh oppositie gedaen zijnde, de bewuste oouvertures waren gedaen en de geintercipieerde Brief van den Grave d' Avaux, gestelt in handen van den Heere Raed-Pensionaris om daer van lecture te doen, en dat het felve geschiedt, en de Leden opgeftaen wefende om te delibereren, de voorfz twee Gedeputeerdens buyten ordre ende bewilliging van de Vergadering wederom binnen waren gekomen, ende gefustineert hadden, over de voorfz deliberatien present te willen zijn, ende dat daer over onder de Leden verscheide debatten gevallen waren.* Een maniere van doen die wonderlijk luyt, want eerfelijk is niet wel te begriipen, om wat redende Leden hebben kunnen goetvinden dat de voorfz Gedeputeerdens uyt de Vergaderinge fouden gaen, eer dat die waren gehoord, en sulx eer dat fy felve wiften of konden weten of ten laste van de felve Gedeputeerdens yets te seggen zoude vallen. Ende ten anderen is het alsoo weynigh te begriipen, waerom de Heere Raedt-Pensionaris die, als gefeyt, de lecture van de voorfz Miffive, in absentie van de voorfz twee Gedeputeerdens, eenmael hadt gedaen, op haer verfoek geweygert heeft, de felve lecture in haer presentie andermael te doen. Dewijl de menschen, en voor al die de cere hebben van in de Vergaderingh van de Staten te verscheynen, ten minsten soo lange voor eerlijke luyden gehouden behooren te werden, tot dat fy van eenige misdacdt werden overtuyght, en in de mondt van al de wereldt bestorven is, dat niemand ongehoort gecondemneert magh werden. En zoude men by dese occasie den Regent felve kunnen vragen, of het aloude gebruyk en praetique in de Vergaderinge van haer Ed. Gr. Mog., waer van hier vooren is gesprooken, foodanigh leyt, dat als men voor defen over ymandts faeke goetgevonden heeft te delibereren, niet altijdt die ordre is gehouden, dat de perfoonen eerst zijn gehoord in haer defensie, eer dat men defelve heeft doen buyten staen, en over hare faeke gedeliberceert, en of men de voorfz twee Gedeputeerdens geverght hebbende buyten te staen, eer dat fy waren gehoord, niet afgegaen is van het voorfz aloude gebruyk, en op een nieuwe en ongehoorde wijfe met de zelve heeft gehandelt? Het is dan wonder datter noch menschen werden gevonden, die de voorfz proceduren trachten te verchonen en te stellen op reekeninge van een aloud gebruyk en praetique in de Vergaderingh van haer Ed. Gr. Mog., daer het ter contrarie notoir en kennelijk is dat het gebruyk in de Vergaderingh en alle andere Collegien, geene uytgefondert, foodanigh is, dat de luyden eerst werden gehoord eer dat men over hare faeke delibereert, en dat in gene Registers of notulen van Staet, eenigh exempel ter contrarie is te vinden. Het welcke den Regent ook wel wetende gepermoveert schijnt te hebben, om sigh al-

leen te beroepen op een gebruyk, en kennisse van de Leden ter Vergaderingh comparerende, en van geen Resolutien te spreken als in 't wilde, en alleen van Resolutien, medebrengende, dat die geene die ampten of yets anders begeren, moeten buyten staen gedurende de deliberation, dat op dese saeke soo veel te pas komt, als yder een kan denken.

Daer sijn wel oude en nieuwe exempelen in de Registers van Staet te vinden, dat Comparanten ter Vergaderinge, door de Vergaderinge zyn gecensureert en gereprimendeert, doch zal de Regent niet een eenigh exempel kunnen aenwijzen dat sulcx geschiedt zoude zyn, voor en al eer de zelve op het geene haer te last wierdt geleyt waren gehoord, en noch minder dat de Vergaderingh sich oyt aengematight zoude hebben ietwes te statueren over die geene, die bewijsen konden de last en ordres van haer Principalen gevolght te hebben; men late staen dat sulcx geschiedt zoude wesen ter presentie en in weerwil van der selver Principalen by middel van overstemminge. Zijnde by tyden van den Hertog van Alba voor tyrannig geoordeelt, dat Gedeputeerden van de Steden, en der selver Ministers mishandelt, geincommodeert en qualyck getractect wierden, om dat sy haer Mecsters trou en wel hadden gedient; 't welk ook occasie heeft gegeven, en de eenighste reden is geweest dat de Staten van Holland en West-Vrieslandt met een gemeen concert goetgevonden hebben, om in het begin van de volkomen Vrye Republicque, tegens diergelyke desordres te voorsien, de advisen vry te stellen, en de Adviseurs tot kosten en lasten van het Landt alle schade afte houden. Ende sulcx soo zal men vinden, dat als over hondert jaren, en ook by onse tyden, soodanige censuren en reprimendes zyn gebruykt, het selve altijd is geschiedt, alffer bleek dat die luyden de commissien, haer van Staets of Stadts wegen opgeleyt, te buyten hadden gegaen, of haer in haer partiuulier buyten last of ordre van haer Principalen, hadden vergrepen, en daer van, naer verhoor en gedane defensie waren overtuyght, zullende de selve exempelen, en namen van de personen, om redenen voor deestijdt werden verswogen. Soo dat soo verre van daer is dat een oudt gebruyk en practique in de Vergaderinge zoude wesen, applicabel op het geverghde aen de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam, dat het nergens minder nae gelykt. Hebbende de Regent, sich wel gewacht om sulken maniere van doen, met middelen van Rechten te adstrueren, dewyl hy licht konde weten, dat het selve *nullo jure* met geen recht gejustificeert konde werden.

Wat nu aengaet het derde point, rakende het verzegelen van Stadts Papieren, soo moet men bekennen, dat het selve noch merkelyk verder gaet als de twee voorgaende, ende een actie is in dese Republicque ongchoort, waer ontrent twee dingen staen te considereren. Eerftelyk het beleydt om tot die actie te komen, ende daerna de gerecommandeerde Secretesse. En of wel by verhandelingh van het voorz eerste point een aenleydinge ghegeven werdt tot examinatie en wederlegginge van alle 't gene op die stoffe by den Regent is bygebracht, soo zal echter het selve alhier excuseert en gelaten werden aen het bericht van wegen de Stadt van Amsterdam op den 24 February ter Vergaderingh, en de Verantwoordinge van de selve Stadt op de Missive van de Regent, schriftelyk gedaen, om geen onnodigh werk te doen, ende alleen getoont werden, dat de maniere van doen is uytsporigh en irregulier, daer

daer in bestaende, dat de voorz. verzegeling is gedaen tot laste van een integrerend Lidt van Staet, door ordre van de mede-Leden, op suspicie van een ongeoorlofde correspondentie met een uytheemsch Minister gehouden, door de Heeren van Amsterdam, ten eynde om de selve correspondentie te ontdekken, ende als dan te resolveren of men de saeke zoude wijzen aen de Justitie: zynde vol van informalit. yten en disordre, ende bequaem om de gantsche Regeringe in verwarring te brengen, dat misschien by de Leden, ten tyde van het geven van de ordre, foodanigh niet en is begrepen, als vervolgens betoont zal werden dat het selve begrepen hadt behooren te werden. Staende altydt vast en secker, dat het geene nu ten regarde van de voorz. Stadts Papieren is geschiedt, op andere tijden op gelyke of mindere suspicie, aen de Papieren van de Ridderfchap, Dordrecht, Haerlem, Delft, Leyden, en de volgende Leden, zal konnen geschieden, als wanneer de brugh geleyt ten aensien van de Stadt van Amsterdam, bequaem zal wesen om alle andere daer over te doen gaen, en het naeberouw te spade zal komen; zullende noyt praetext ontbreken om de saeke een glimp te geven. Salustius, een Staetkundigh schrijver, heeft in sijn tydt wel aangemerkt, dat de Regeringen soo langh gelukkigh zyn, als de goede raedt daer ganghbaer is, maer als de complaisance, of het ontsagh, de dienstbaerheydt of gierigheydt daer in de overhandt nemen, als dan eerst de middelen, en daernac de Regeringe selve, te gronde komen te gaen. Het is niet van noden de Leden te beduyden wat het is te wesen een integrerend Lidt van den Staet, ofte van de souverainiteyt, dewijle dat by yder genoeghsaem is bekent, en boven al by de Heeren Edelen en groote Steden, by de welke het beleydt van de Regeringe van oudts pleeg te zyn. Maer 't is wel de pijn waert te vragen, of 'er yemandt is van alle de Leden, die sich zoude derven acnmatigen alleen souverain te zyn, en of 'er een lichaem van de souverainiteyt gevonden kan werden daer een integrerend Lidt aen manqueert; en gelyck men wel magh supponeren datter niemandt gevonden zal werden, die sich alleen de souverainiteyt soude derven toeëygenen, soo magh men ook wel vaststellen, dat yder een zal seggen, dat de souverainiteyt by alle de Leden in een lichaem vergadert, *pro indiviso*, ofte onverdeelt resideert, in sulker voegen en op foodanigen wijse, als de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrielandt selve, by tijde van de Lycesterse factie, in den 1587, hebben verklaert, en dat by gevolge geen acte van souverainiteyt, hoe de selve zoude mogen zyn, gepleecht kan werden, ten zy alle de voorz. Leden daer in concurreren. Zynde belacchelijk, en van quaedtaerdigheydt niet excusabel, dat de Regent in twijffel schijnt te trekken, of de Stadt van Amsterdam, als oorspronkelijk gefondeert en beheert van particuliere Heeren, soo veel recht en part zoude hebben aende souverainiteyt van 't Landt als andere Steden, waer van origine, soo hy seyt, niet te vinden zoude zyn. Belacchelijk, om dat een Regent ter Vergaderingh van de Heeren Staten van Hollandt en West-Vrielandt wel behoort te weeten wie de Staten zyn, of om noch klaerder te spreken, wie beyde de Staten, dat is, den Adel en het Volk, representeren: En quaedtaerdigh, om dat hy spreekende voor de Edelen, die in de ordre van de Ridderfchap beschreven zynde, uyt haer eygen hoofde ter Vergadering compareren, de Steden, of der selver Gedeputeerdens wel zoude willen uytfluyten, om dat de selve oorspronkelijk particuliere Heeren hebben ghadht, niet den-

kende dat de Heeren Edelen sich voormaels, en van oude tijden, wel hebben gecontenteert met den titul van Protecteurs van het platte Landt, die de Steden haer noch niet hebben willen laten, gelijk by de Registers van Staet gesien kan werden. Of nu de voorz. sustenue van den Regent niet en strekt tot veranderinge van Regeringe, en verkleyninge van het recht en gesagh van de Steden, en sonderlinge van die Steden, die oorspronkelijk haer particuliere Fondateurs en Heeren hebben gehad, is uyt de eygen stellinge van de voorz. sijne Missive af te nemen. En dewijle nu de eerste proeve daer van werdt ter handt genomen, ten aensien van de Stadt van Amsterdam, soo is wonderlijk dat de Gedeputeerdens van de andere Steden niet en kunnen merken wat daer achter schuylt, en onbegrijpelijk dat die by provisie, sonder ruggespraek van haer respectieve Vroedtschappen, hebben kunnen toestemmen, of ten minsten aensien dat men de Papieren van een integrerend Lidt van Staet, van een groote Stadt in Hollandt, participerende aen de souverainiteyt, in weerwil van der selver Gedeputeerdens, met de daet heeft doen verzegelen, en de Stad en Borgery van 't gebruyk der selver, in de alderbekommerlijckste tijden heeft ontbloot: ende noch onbegrijpelijk, dat die Gedeputeerdens vande andere Steden haer hebben kunnen laten persuaderen, dat sy de selve verzegelingh, een ongehoorde zaek van sulken importantie, van soo verre uytzichte, en van soo gevaerlijke consequentie, ten aensien van alle de Steden in 't generael, en yder van de selve in 't particulier, voor haer eygen Vroedtschappen zouden secreteren. De Rechten leeren dat men in particuliere saeken tot geen sequestratie magh procederen, ten zy de man is over wonnen: en dat werdt geleyt in reden en billikheydt te bestaen. Wat zal men seggen van Steden en Leden van Staet? Is daar toe genoegh een ongegrondt bedenken van ongeoorlofde correspondentie tot nadeel van 't Landt, wat zal in 't toekomende niet bedacht kunnen werden dat noch verder gaet? is beschuldigen genoegh, wie zal met die voortgangh onschuldigh wesen of blijven? De Regent om punten van beschuldigingh te maken heeft zijn fundament genomen uyt de geintercipieerde Missive van den Grave d'Avaux, doch met die voorforge, dat hy, vresende dat sijn vriendt daer in soo veel quaedt niet zoude kunnen sien, voor af heeft laten gaen en gestelt dese woorden. *Wat het contenu van de voorz. Missive nu was, kan Uw Edt. uyt de voorz. gedrukte brief van den Heer d'Avaux sien. En zoude ik daer van geen verder mentie hebben gemaakt, indien ik niet nodigh hadt geacht tot uw Edelheyds beter esclaircissement en elucidatie vande saek, het voorz. contenu wat naerder en particulierder te expliceren, waer op hy dan verder een deel suppositien en illatien maekt naer sijn phantasia, en eyndelyk besluyt, dat de Heeren van Amsterdame evidente preuven zouden gegeven hebben van de aldergrootste en ongeboorste ontrou, en haer op meer als een wijse schuldigh zouden hebben gemaakt aen gequetste Majesteit in den hooghsten graedt, ende aen misladen, quetsende de hoogheydt en gerechtighedyt van den Staet, en het welvaren van dien, en capabel om de rume van het Landt uyt te werken, gelijk de eygen woorden van sijne Missive seggen. Hoe hy daer nu zal uytkomen, en of hy zal kunnen aengenomen werden voor Aenbrenger, Beschuldiger, Rechter en Executeur te gelijk, zal de tijdt moeten leeren, die de Leermeesterse is van de Dwafen. Immers dit is seker, dat als de saeke al foodanigh ligh, en verder onder soek hadt vereyscht, in sulken cas echter de voorz. provisionele verzegelingh onrechtmatigh en onordentelijk van Lidt*

of

of Leden tegen haer mede-Lidt zoude zijn gefolveert. Doch dat de faeke foo klaer-
 niet voorquam, blijkt, want dan zoude notoirtijk niet van noden wesen de Vroedt-
 schappen te confuleren, of men de verzegelde Papieren zoude behooren te openen,
 of niet, dewijle de waerheydt van de voorz. beschuldighingh alrede uygevonden zou-
 de wesen. Zynde hier te Lande noyt gebruykelyk geweest dat men eerst de luyden
 heeft gecondemneert, en daarna geëxamineert of sy schuldigh waren of niet: Al-
 hoewel by tijde van Duc d'Alba een exempel werdt gevonden, dat yemandt by
 abuys met andere gecondemneerdens door den Raedt van Trouble was geëxecuteert
 eer dat sijn proces was gemaect; doch niet dat de saeke daarna noch wierdt geëxa-
 mineert. Gelyk mede wel exempel is te vinden dat een geruymen tijdt nae seckere
 sententie en executie, verklaert is dat de gecondemneerde *Crimen laesæ Majestatis*
 zoude hebben begaen, maer niet dat yemandt voor desen schuldigh is verklaert aen
 foo hooge crimina als hier vooren is geseyt, eer hy in sijn defensie was gehoort, of
 sijne Stukken en Papieren waren geëxamineert; veel min een ganiche Regeringe,
 gelijk als is die van Amsterdam, die het dapper qualijk zouden komen dat sy van sul-
 ken Regent geregeert, of van sulken Rechter gerecht moesten werden. En daer me-
 de passerende het eerste Lidt van de bovenverhaelde informaliteyt, namentlijk, dat
 de voorz. verzegelinghe is gedaen tot laste van een integreent Lidt van den Staet,
 deel hebbende aen de souvereintheyt van 't Lant. Soo volght de vrage door wie? en
 geantwoordt door de mede Leden. Waer ontrent met behoorlijke sedigheydt wel
 een vrage gedaen kan werden, wie de mede Leden daer toe hadt geauthoriseert, of
 sy verstaen soodanigh recht te hebben uyt haer selven, of door overgifte van de Stadt
 van Amsterdam? en of zy de voorz. ordre hebben gegeven als representerende de
 Souverain, of in qualiteyt van Rechters? Zijnde t'anderen tijden wel verstaen dat
 van de beveelen van de Staten, aen de Staten niet geappelleert konde werden, doch
 alleen in saeken van particulieren, en niet van eenigh Lidt van de souvereintheyt veel
 min van de Stadt van Amsterdam, de welke van over oude tijden gepriviliegieert is,
 dat sy noyt van den Lande van Hollandt gesepareert magh werden. Latende met
 schuldigh respect aen de Staetkundige, en ook aen de Regent, de voorz. vragen te
 beantwoorden; te meer, dewijle by de voorz. sijne Missive niet uydrukkelyk werdt
 gevonden 't geen in de natuur van de condemnatie evenwel resideert: dat is, dat de
 Stadt van Amsterdam schuldigh wesende aen sulke ongemeene schelmsstukken, en
 sonderlingh van gequettste Majesteyt in den hooghste graedt, verstaen zoude moeten
 werden niet alleen haer verzegelde Papieren en Chartres, maer ook alle hare Hand-
 vesten en Privilegien verlooren te hebben, 't gundt de Regent echter voor als noch
 niet bekend derf staen, mogelijk om de andere Leden geen achterdocht te geven dat
 sy hier naer op gelijke wijse haer Chartres en Privilegien zouden konnen verliefen,
 als men haer sulke of diergelijke saeken te laste wilde leggen, en dat de als dan aen-
 wesende Gedeputeerdens ter Daghvaerd't op dit exempel dat mede lieten passeren, in
 plaetse van in krachte van de Unie, malkander in elx vry- en gerechtighyeyt te main-
 teneren. En daer mede overgaende tot de derde informaliteyt, te weten, dat de
 voorz. verzegelinghe is gheaccordeert op bloote suspitie, ik segge op bloote suspicie,
 om dat men ten tijde van het begin van de deliberatie niet en wilt, wie dat men ey-
 gentlijk van ongeoorlofde correspondentie zoude beschuldigen; want wie met den

Ambassadeur van Vrankrijk hadt gesproken was de gansche Vergaderingh wel bekend, ende in de Missive van den selven Ambassadeur was niemandt genoemt, en noch onseeker wie dat hy met de beschrijvinge van Messieurs d'Amsterdam hadt beteykent, alhoewel de Regent sich beroemt de selve uytgevonden te hebben, dat gelijkerwijs hy heeft moeten bekennen dat den Raedt Pensionaris van Hollandt in sijne tijdtreekeninge hadt gemist, soo soude het ook wel konnen wesen dat de Regent ontrent de persoonen heeft gedoolt. Doch 't zy hoe 't zy, 't is altdijt seker dat de voorz versegelinge versocht ende toegestaen is op bloote suspicie, getrokken uyt een geintercipieerden brief, niet geschreven aen, of van de Stadt van Amsterdam, of der selver Gedeputeerdens, maer van den Grave d'Avaux aen sijn Koningh, en sulcx van een derde aen een derde, 't welk die van Amsterdam alsoo weynig als yemant van de andere Leden kan bewaren. En voor soo veel by den selven brief meer gesproken werdt van de Heeren van Amsterdam, als van de andere Leden, en dat daer uyt beswaerlijke Argumenten tot laste van de Heeren van Amsterdam werden getrokken, soo is notabel 't geen de Rechtsgeleerden seggen, dat die geene die sich met een brief, of getuygenis van anderen, tegens een derde wil behelpen, de selve moet aennemen en gebruyken soo als die leyt, ende gedogen dat de selve brief of getuygenisse ook tegens hem magh werden geemployeert. Het welke by aldien de Regent wel was overleyt, soo zoude deselvé sich wel gewacht hebben sulke hatelijke allatien tot laste van de meergemelte twee Gedeputeerdens, ofte de gesaementlijke Heeren van Amsterdam te maken; want een van beyde onderstelt werdende, te weten, dat de Grave d'Avaux is geloofwaerdig en de waerheyt heeft geschreven, of niet, soo kan daer uyt vervolgens in deser voegen werden geargumenteert; namentlijk, in het eerste geval dat het waer is, dat hy op soodanigen wijsen met de Heeren van Amsterdam heeft gesproken, als by den voorz brief werdt geseyt, maer dat dan mede waer moet zijn het geen in de selve brief tot laste van anderen werdt gevonden, ende specialijk tot laste van den Heere Raedt-Pensionaris van Hollandt, die geseyt werdt soodanige conclusien te konnen nemen als het hem belieft; selve tegens de wetten van de Republique. Het welke soo het waerachtigh was, ongelijk erger en crimineelder zoude wesen als het geen by de selve Missive van de Heeren van Amsterdam is geschreven, doch in gelijker voegen als daer op alleen geen fundament kan werden gemaakt om den Heere Raedt-Pensionaris te beschuldigen, veel min om sijn Papieren te versegelen, alhoewel dat soo extravagant niet zoude wesen als dat van Amsterdam, om dat de Raedt-Pensionaris van Hollandt geen integreerend Lidt is van de souverainiteyt, soo kan ook geen fundament gemaakt werden tot laste van de Heeren van Amsterdam, dewijl onbillijk zoude wesen, en strijdigh tegens recht en reden, dat men geloof zoude geven aen den brief en 't schrijven van den Ambassadeur d'Avaux, ten aensien van de Stadt van Amsterdam, tot der selver belastinge, en dat men hem ongeloofwaerdigh zouden houden ten aensien van anderen, gelijk de Regent by de voorz sijne Missive getracht heeft te doen. Het welke ook geseyt kan werden van 't declaratoir by den voorz Heere d'Avaux op de voorz sijn Missive gegeven, want by soo verre de selve Heer soo geloofwaerdigh, en met soo veel goede qualiteyten is voorsien, als de Regent by sijn Missive hem heeft beschreven, tot belastinge van de Stadt van Amsterdam,

dam, hoe kan die selve Heer geprocheert werden in het geen hy tot verschoninge van de Stadt van Amsterdam by sijn opgevolghde Memorie aen den Staat heeft verklaart, of hoe kan een man op een en deselve tijdt wesen goet en quaedt, goet ter intentie van den Regent, en quaedt voor de Stadt van Amsterdam. Doch genomen dat de opgenomen suspicie van ongeoorloofde correspondentie al eenigen schijn mochte hebben, en wel verdiende nader ondersocht te werden, soo zoude des niettemin onordentelijk en ongefondeert blyven de verzegeling van des Stadts Papieren, boven gemelt Eerfelijk om dat de Stadt van Amsterdam, soo het de Stadts sake was, soo wel als de Ridderfchap en andere Steden van Hollandt, ten aansien van haar gedeelte van de souverainiteyt van den Lande, onder niemandt staat (gelijk hier voren is getoont) ende ten anderen om dat de Gedeputeerdens van de zelve Stadt, soo die in haar privé en uyt haar eygen hoofde, en buyten last van de Stadt of haar Principalen hadden geageert, alsoo weynig als de Heeren Edelen of Gedeputeerdens van de andere Steden, het recht van de Heeren hare Principalen door misdaat konnen verbeuren. Zijnde seer remarquabel dat de Regent by de voorz. sijne Missive heeft getracht te bewijzen, dat de woorden Messieurs d'Amsterdam, die gevonden werden in den geinterciperden brief van Grave d'Avaux, te verstaen zoude wesen van de meergemelte twee Gedeputeerdens, en van de selve kracht gehouden zoude moeten werden als of de selve Gedeputeerdens by namen daar in waren genoemt, om daar mede goet te maken het gevoelen van sommige Leden, dat de selve Gedeputeerdens, gedurende de deliberation over hare sake, uyt de Vergaderinge moesten gaan; 't welk indien van de zyde van de Stadt van Amsterdam geadvouert en toegestaan mochte werden, hoe zoude dan bedenkelijk wesen dat des Stats Papieren om het fait van de selve twee Gedeputeerdens verzegelt zouden werden, tegens de natuur en bugerlyke Rechten, mede brengende, dat het quaat sijn meester moet volgen, en dat niemand door eene anders misdaat kan werden gegraveert. En by soo verre de Regent tot verschooning van den selven mislagh wilde seggen dat de aanwezende Burgermeester ter Daghvaart had verklaart, dat het geen tusschen de voorz. Gedeputeerdens en den Grave d'Avaux was gepasseert, geschiet was op ordre en goetvinden van haar Principalen, en dat het daar mede des Stats sake was geworden, soo zouden men met groote reden konnen vragen, waarom dan by de Leden niet geïnspiceert is dat de regerende Burgermeester en andere Gedeputeerdens, soo wel als de voorz. twee Gedeputeerdens, buyten moesten staaen 't welk alsoo de Regent selve toestaat niet geschiet te zijn, soo is inexcusabel dat om het geen aan twee Heeren in haar privé op een bloote suspicie te laste werd geleyt, des Stats Papieren verzegelt en in verzekering sijn genomen. Sijnde dan vast gestelt dat by de Vergaeringh van Hollandt nooyt verzegeling van ymans Papieren is gedececreert, veel mia van een integreerent Lidt, en dat by een ordinaris Rechter selve seer tragelijk tot verzegeling of sequestratie werdt geprocedeert, soo dient in 't minste niet tot verschoninge dat de Regent seyt, dat de verzegelingh is gedaan met de particuliere cachetten van de Heeren aldaar genaamt, en dat het selve mitsdien niet zoude wesen een begin van criminele proceduren, maar wel meerder verfoeyinge; om dat het selve supposeert datter geen sufficante reden zijn geweest om de voorz. verzegeling met het groot zegel van den Staat, op de Papieren van een groote Stat te doen. 't Welk ook te meerder doorsteekt, om dat men selfs gewerkt heeft om de gansche verzegeling te secreteren, ende de Leden te obli-

geren daar van geen kennisse aan haar Principalen, dat is, Burgermeesteren en Vroedschappen te geven, in allen schijn als of het gebruyk van secretesse, die dikwils seer noodzakelijk is in publicque saaken, ook uytgestrekt kon werden tot aetens d'een of d'ander van de Leden in 't particulier betreffende, en alsof by exempel een recom-mandatie om saaken in de huyshoudinge voorvallende te secreteren, ook opgevolght behoorde te werden in cas van brandt, of als men ontdekt dat men ymandt van de familie socht van kant te helpen; of dat een borger die verboden is by nacht op de wal-len te komen, een vyandt ontdekkende, de zelve niet zoude vermogen op de wal te resiteren, 't welk wel naar de woorden van de wet, maar niet naar d'intentie van den wetgever gehandelt zoude zijn. Zijnde boven dit alles ongehoort, dat ontrent politi-que saaken, en discrepantien in materie van Staet, de doorgaens tweederley aenvatfel hebben, en in diverse respecten voor goet of quaedt gekeurt kunnen werden, oyt of oyt geprocedéert zoude wesen tot sequestratie ofte verzegeling van elkanders Pa-pieren, of gebruyk van een absolute supetioriteyt van d'een over den anderen. In gelegentheyt daer de Provincien in sich zelve waren verdeelt, daer heeft men in tegendeel altijd getracht door amiable middelen, en aensienlijke besendingen, de vershillen by te leggen, gelijk niet alleen geschiet is ten reguarde van Holland, ten tyde als het Noorder-quartier en Steden van West-Vrieland haer van 't Zuyder-quar-tier hadden gesepareert, en haer eygen titul, munt en zegel gebruykten, maer ook ten regarde van de andere Provincien, als by exempel tot Utrecht, daer men het eers-te Lidt van de Regeringe trachte te mortificeren; in Overysse, is de Steden gesepareert, en Staets-gewyse Vergaderingen wierden gehouden tot Deventer en Cam-pen: In Vrieland als de Staten vergaderden tot Leeuwaarden en Sneek. In Groe-ningen als de Stadt en Landen waren verdeelt. Om nu van de andere Provincien, die diergelijke ongelukken gehad hebben, niet te spreken, die alle onder Godes zeg-en door middelen van inductie, en niet van force gelukkig zijn vereenight. En is ten desen sonderling notabel, dat als men in vorige tyden getracht heeft de Stadt van Amsterdam door middelen van force tot de Unie, en onder het gouvernement van sijn Excellencie Prins Willem hoogloffeliker memorie, te brengen, sijn Excel-lentie 't selve opentlijk heeft quaedt gekeurt, sijn reden daer van gegeven, en de Staten, voor soo veel in hem was, geauthoriseert om de selve Stadt satisfactie te ge-ven; gelijk als ook gegeven is aen de Stad van Haerlem, Schoonhoven en andere, die mede in vorige tyden op haer recht hebben gestaen, alles daer op gefondeert, dat tot dienst en welvaren van den Lande, sonderlinge in de doenmaels hoogdringende nood, goede wegen en middelen gesocht, aengenomen en gebruykt moesten wer-den om alle onverschand, questien en differenten ter neder te leggen, en de Landen en Steden in eenicheid te stellen en te onderhouden, gelijk by d'inleydinge van de acte van Satisfactie, aen de Stadt van Amsterdam toegefaen, is te sien, dapper veel verscheelende van het verzegelen van des Stadts Papieren en Chartres, en het gebruyk van sodanige quade middelen als de Regent sich van bedient, wel-ken aengaende de Stadt van Amsterdam in haer geheel blijft om behoorlijke satis-factie te vorderen.

Wat nu belangt de correspondentie selve, die de Regent voor ongeoorloft en ten hoogsten crimineel heeft willen debiteren, daer van is by ofte van wegen de Stadt van Amsterdam genoeg gesproken, behalven dat dese en voorgaende redenen niet

fo feer dienen om de conduite van de Heeren van Amſterdam te wettigen , dewyle die ſulks niet van noden hebben , ſonderlinge by ongeintereſſeerde verſtandige en ongepaſſioneerde menſchen , als wel om de gepraecocceperde gemoederen eenigz mate te diſabuſeren , wegen de maniere van procederen in deſen gehouden , die de Regent met ſoo veel moeyte en arbeyt , verkeerde illatien en ſophiſtice conſequentien geſocht heeft goet te maken , die alle met de volgende vragen , en het antwoort dat yder by ſijn ſelve daar op kan voegen , te niet gemaakt en weghgenomen konnen werden . Als eerſtelijk , wat dat eygentlijk ongeoorloſde correſpondentie is ? en of tuſſchen geoorloſde en conferentie en ongeoorloſde correſpondentie geen onderſcheyt is te vinden ? of hy eenige bekende wetten of Reſolutien aan de Regenten van de Steden is verboden met uytheemiſche Miniſters te ſpreken ? of 'er onderſcheyt te vinden is tuſſchen Franſche en Spaanſche , Sweedtiſche of Deenſche Miniſters by tijde van Vrede ? of die gene die ietwes opentlyk doen , en haar ſaken bekend ſtaan , en daar van kenniſſe geven aan anderen , gehouden konnen werden heymelijk te machineren ? of die gene die niet anders voor heeft als het Lant in Vrede , en de Gemeynte buyten overlaſte houden , geſeyt kan werden te arbeyden tot ruine van den Staat ? En eyndelijk , of verſchil van gevoeling in ſaken daer geen overſtemminge valt , ymand crimineel kan maken ? en wie het oordeel ofte judicature daar over compeert ? Seekerlyk zal een yder de voorſz vragen examinerende , overtuigt moeten weſen dat in deſen op loſſe gronden , en al te voorbarig is gehandelt , en dat de Regent het ſelve hebbende willen goetmaken , met veelheyt van woorden genoegſaam te kennen heeft gegeven , dat een leelijke bruyt veel opſchik van nooden heeft ; ende dat hy ook niet vry kan zijn van wonderlijke gedachten , alſhy voorgeeft , en anderen tracht in te boefemen , dat de ſouverainiteyt van het Land , in cas van discrepantie van Lid of Leden , zoude blyven by de meerderheyd van ſtemmen , en dat de ſelve meerderheyd daar door haar ſouverain geſag over de overſtemde zouden mogen oefſenen , gelijk hy niet duyſterlyk te kennen geeft , alſhy ſeyt en ſultineert , dat door de verze-geling van Stads Papieren veel eer te ſlap als te rigoureux zoude weſen geprocedeert , vaſt ſtellende (ſoo het ſchijnt) dat men boven het ſluyten van de deuren , en het gien van de twee Gedeputeerdens in het Vertrek , noch wel wat meerder zoude hebben konnen doen . Een ſake waarlyk die ſich ſelven ſchaamt , en met geenderhande recht of reden is te helpen ; want wat iſſer klaarder als dat de Ridderſchap en Steden in het gene ſy by haar ſelven , en buyten overſtemminge hebben bedong en gehouden , niemant wie hy zy voor Superieur konnen erkennen ; en wat iſſer gevaarlijker voor de Republicque , als een voet te geven om malkander door meerderheyd van ſtemmen te overheeren en een begin te maken met het verzegelen van malkanders Papieren , het welke alle jaren eens quam te geſchieden , de Regeringe in plaatſe van negentien Leden , haafſtop minder getal , ja tot een alleen gereduceert zoude werden . De Unie onder de Provincien is gemaakt en is opgericht tot gemeene deſenſie , en daar by bedongen in wat ſaken overſtemming plaats zoude hebben . Als nu gebeurt dat een van de Provincien komt te diſcreperen van ſes andere , ſoo is wel middel voorgelagen om deſelve te concilieren , maar noyt verſtaan dat de zamenſtemmende Provincien , in ſaken daar geen overſtemminge viel , eenige Wettelijke ſuperioriteyt over de overſtemden zouden mogen exerceren . Ja wel ter contrarie behoort een Hollandts Regent niet te ignorereen wat en haedantige Reſolutien , van tijt tot tijt in Hollandt zijn genomen , om tegen te

met de menschelijke trouw , als naar te komen en te achtervolgen het geen men malkander heeft beloofd. En dat die gene die sijn bedangen recht gebruykt , niet verstaan kan werden anderen te verongelijken!

gaan 't geen ter Generaliteyt by overstemminge tegens de Unie was geconcludeert , zijnde by de ouden wel geseyt , datter niets is dat beter past , en meer overeenkomt

Als men nu vorder gaat om noch te sien wie de Messieurs d'Amsterdam zijn , die de voorz. ongeoorloofde correspondentie gehouden zouden hebben , en (voorby gaande 't geen daar ontrent hier vooren is aangemerkt) namentlijk dat de Regent met al sijn macht heeft trachten te beweeran , dat de meermaals gemelte twee Gedeputeerdens daar voor te houden zouden staan , sookan in passant hier noch aangemerkt werden , hoe abusivelyk en tegen de gronden van de Regeringe de Regent in syne Missive wil beweeran , dat , onaanfien de Burgermeesteren ter Dagvaardt verklaart hadden dat de voorz. Gedeputeerdens , in en ontrent het spreken met den Ambassadeur van Vrankryk , niet anders als wel , en op ordre van hunne Principalen , hadden gedaan , deselve Gedeputeerdens daar om niettemin niet buyten schult waren , in allen schijn als of de Gedeputeerdens van de Stede van Hollandt , ter sake van het betrachten en uitvoeren van de last van haar Principalen , aan iemandt anders comptabel waren , als aan deselve hare Principalen , en of de Steden dienthalven schuldig waren haar daar ontrent de dispositie van haar mede-Leden te onderwerpen , en te gedogen 't geen de meerderheid van de aanwesende stemmen in so teere sake , sonder voorgaande ruggespraak met haar Principalen , goedt mochten vinden te disponeren , dat noyt de meeninge van de voorouders kan zyn geweest , die noyt subordinatie of subjectie van de Steden aan de Ridderfchap , ofte van de eene Stadt aan d'aandere hebben toegestaan of geleden.

Wat eindelyk belangt het oogwit , dat men voorgeeft ontrent het beleyt van dese soo uitsporige en aanslotelyke sake gehad te hebben , het selve werdt geseyt te bestaan in een iever ow de voorz. ongeoorloofde correspondentie nader te ontdeckken : dat is in effeete , om te sien of men uit het comptoir van de Stad van Amsterdam , en de Papieren van de Pensionaris , iets zoude konnen vinden waar mede men haar glimpelyk zoude konnen criminaliseren. De voorouders hebben altydt een schrik gehad voor foodanige soort van inquisitie , en gemeent dat een groot gedeelte van de Vryheidt resideerde in het amoveren à re privata speculatorem , dat is , dat men geen kyk in de pot in sijn huis hoefde te lyden ; ende den Hertog van Alba heeft selve soo verre niet derven gaan , als hy de Regeringe van Utrecht hadde doen dagvaarden voor den Raadt van Trouble. De Roomsche Rechten brengen mede , dat men te vergeefs bekommert is , dat men het bewijs zal soeken in het huis van den aangeklagde. En of wel exempeln werden gevonden ter contrarie , in regarde van particulieren , soo laat echter sulks niet informeel en srydig te zyn tegens de Rechten , die niet toelaten van de executie te beginnen , maar dat foodanige manier van procederen oyt of oyt gebruykt zoude wesen , ten regarde van een Stadt of Collegie , men late staan een Stadt stem hebbende in den Staat , en part in de souverainiteyt van het Landt , zal de Regent sijn leven niet bewyfen. Het is ook niet bedenkyk wat dat men eygentlyk wilde ontdekken , dewijl de t'samenpraak met den Ambassadeur was bekent , en opentlyk in de Vergadering gefustineert dat sulks vry stondt aan een Lidt van Staat , in saken strekkende ten beffen van den Staat , en in haar natuur geen

overftemminge fubject , ten minft n foo lange geen Wet of Staatsgewyfe Reolutie te voorfchijn gebracht konden werden , foodanige t'famenpraak verbiedende . Behalven dat de voorfz. t'famenpraak ook opentlijk , en by lichten dage was gehouden , en aan verfcheyde notable Leden , foo van Hollandt als van de andere Provinciën , gecommunicert , dat andersins het werk niet en is van die gene , die ongeoorloofde correffondentien willen houden . Waar by noch komt dat de Regent zelf feyt en voorgect , dat de Heeren van Amftterdam brigues onder de Steden zouden hebben focken te maken , om die in haar fentiment te trekken , dat mede ginch geen gelykheit heeft met het houden van ongeoorloofde correffondentien , die ten minften fecretelyk gehouden moeten werden , zijnde de Steden boven dien van alle oude , en felve by der Graven tyden geprivilogieert , om niet alleen met malkander te mogen correffonderen , maar ook dagvaarden te houden . Wel is waar , en kan by niemandt tegengefproken werden , dat een Lidt van Staat het Lichaam niet kan vervangen , en dat een Lidt alleen geen difpofitie heeft over faken , die alle de Leden pro indivifo , ofte onverdeelt raken , gelijk als fijn faken van Vrede , Oorlogen diergelyke , maar is van gelyken mede waar , dat in faken die niet gemeen zyn gemaakt en buyten overftemminge gehouden , elk vry ftaat te blyven by zyn recht , en dat felven in gemeene faken de conditie van de weygerende beter is van de toegevende . Maar het gene dat tot bereykinge van het opgemaecte oogwit , door middel van het fluyten van de deuren , en verloek omte gaan in het Vertrek en 't verzegelen van des Stadts Papieren en Chartres , noch minder is te begrypen , is , dat volgens het opgefelde van den Regent t'eenemaal onnodig fchijnt eenig nader onderfoek te doen , dewijl defelve alreede foo veel feyt ontdekt en gefien te hebben , dat hy ginch geen fwarigheid heeft gemaakt om de Heeren van Amftterdam , te zamen en corps , fchuldig te verklaren aan gequetsfte Majefteyt in den hoogften graadt , en by gevolge ten alderhoogften ftrafbaar , het welke in diervoegen gelyt , en met den druk gemeen gemaakt zynde , foo kan men lichtelyk afnemen , dat naar fijn gevoelen geen verder onderfoek van noden is , en dat het renvoyeren of niet renvoyeren van de fake en partyen , aan de Juftitie geen overleg waardig is . Hoe verre dit nu overeen te brengen is met der natuur van de focieteyt , daar de Stadt van Amftterdam de eer heeft een Lidt van te zyn , en of die gene die foo voorbarich zyn , niet gehouden moeten werden toe te leggen om de focieteyt te diffolveren , en of de Heeren van Amftterdam geen reden hebben hun deswegen te beklagen , en fpecialijk dat hun de condition van de focieteyt niet werden geprefteert , fal men laten aan het befcheyden oordeel van alle ongepaffioneerde , en noch eens vragen aan de Heeren van de Ridderfchap en Steden , of fyluyden op diergelyke wyfe , by middel van overftemminge , wel getraecteert zouden willen zyn ; en of fyluyden in fulker voegen gediffameert werden de , als de Heeren van Amftterdam by de meergemelde Miffive van den Regent zyn gediffameert , niet zouden oordeelen dat defelve Miffive ten viere gedoemt werden , en d'Autheur fchuldig verklaart aan de crimina die hy den Heeren van Amftterdam heeft trachten opte tichten , volgens het gene de Keyfers Honorius en Theodofius hebben vafteftelt , *in verbis , quisquis crimen intendit , non impunitam noverit mentendi , cum calumniantes ad vindictam pofcat fimilitudo supplicii* . En gemerkt dit een fake is van de uiterfte bekommring , eu capabel om den gantschen Staat overhoop te werpen , ten zy Godt de Heere fulks genadelijk

komt te verhoeden , soo zal men dese sluyten met de woorden gebruykt by hooglof-
felijker memorie Prins Willem van Orange , in sijn brief aan de Generale Staten ,
gedateert den laatsten November 1576. daar hy , na een sincere protestatie van sijn
sucht voor het welvaren der Landen , en beklach over de eersuchtige en gierigaarts ,
die doenmaals trachten de Regeringe in handen te krygen , haar selven te verryken ,
en , die sy afgunstig waren te verdrukken , en vorder alle die van de Staten sprak-
ken , hielden voor wederspannige , en schuldig van gequetste Majesteit (*unicum
crimen eorum qui crimine carem*) spreekt in deser voegen :

Ik hebbe ook niet konnen nalaten , door de voorz. liefde en affectie , u te ver-
manen bidden en verfoeken , soernstelijk en heitgrondelijk my mogelijk is , rype-
lijk te willen insien , op 't gene nodig is tot den welstandt en heyl van dese Landen ,
en u voor oogten te stellen dat het gene gy tegenwoordig handelt en negotieert niet
en is een bysondere ofte particuliere sake , maar dat het een oneyndelijk getal, Ede-
len , goede Burgeren en Gemeente is , die niet konnende daar al te samen tegen-
woordich zijn , U luyden gekosen hebben dat gy in alle oprechtigheydt voortgaan
zult om de vryheydt van uw gemeen Vaderlandt te handthaven, ende hen te beschut-
ten (als wachters en beschermers van dien zijnde) van alle verdrukking. Ik bid u
ook te bedenken (uardien het nu de tijd is om sich te verklaren) dat gy daar over
voor God en de menschen te verantwoorden hebt , en dat gy daarom u daar in sulx
wilt gedragen dat onse naarkomelingen hier naarmaals geen reden hebben hen uwer
te beklagen, &c.